

AZ ÁLLAMPOLGÁR

Jó itt

BARKÓCZI JANKA

VRANIK ROLAND JÓLELKŰ FŐHŐSE A BISSAUI POLGÁRHÁBORÚ ELŐL MENEKÜL A BARÁTSÁGOSNAK HITT MAGYARORSZÁGRA.

Wilson, a jól futó élelmiszer áruház galamblelkű biztonsági őre életében először elnyeri „Az Év Dolgozója” címet és a díjjal járó csodálatos wellness hétvégét. Nem is lenne ebben semmi különös, csak hogy Wilson nagydarab afrikai bevándorló, az ABC pedig Budapesten van. A férfi Bissau-Guineából, a polgárháború elől menekült Magyarországra, ahol érzése szerint végre révbe érhet. Mi mással zárhatná le szében hosszú útját, mint hogy új, választott hazájában megszerzi a magyar állampolgárságot? Csak hogy ezt a címet nem adják ám könnyen. Wilson keményen küzd a nyelvvél, magolja a *Szózatot*, izzadva recitálja a hét vezér lehetetlen hangzású neveit, próbál tökéletesen felelni minden bizarr kérdésre, melyet az állampolgári vizsgán nekiszegeznek. Bár kicsi az esélye annak, hogy a vizsgáztató bizottság rá tudna bökni a térképen Bissau-Guineára, a szerencsétlen kérelmező számára nincs irgalom. Wilson elhasal a vizsgán, és úgy tűnik, még sokat kell tanulnia arról, hogy mi a magyar.

„Még sokat kell tanulnia, mi a magyar”
(Cake-Baly Marcelo)

Vranik Roland, aki a *Fekete kefével* és az *Adással* már bizonyította, hogy különös érzéke van az abszurdhoz, most az európai valóságra épít, melyből magához és a lehetőségekhez képest csak visszafogottan használja fel az abszurd elemeket. *Az állampolgár* Szabó Ivánnal közösen fejlesztett terve néhány évvel és két lépéssel megelőzte a napi híreket, még akkor is, ha a bemutató idején már mindenki számára napnál világosabb, hogy a téma ettől kezdve nálunk is egyre fontosabb. Az eredetileg vígjátéknak induló forgatókönyv végül nem lett, mert nem is lehetett komédia, inkább a bürokrácia és a meg nem értés szomorú balladája.

A történet aurájához komolyan hozzájárul, hogy a főszerepeket valóban a filmben emlegetett országokból érkezett bevándorlók játsszák, akiknek arca és tapasztalata hitelesíti a karaktereket. A Wilsont alakító Dr. Cake-Baly Marcelo közzgazdász és villamosvezető, jelenleg a BKV alkalmazottja. Vranik őt egy merész ötlettől vezérelve, az utcán szólította le, hogy felkérje a szerepre, ami abszolút jó választásnak bizonyult. Kisugárzása bizonyos pillanatokban Forest Whitakert idézi, játéka meggyőző és drámai. A biztonsági őr ideiglenes lakótársát, a házasságon kívül terherbe esett, és a bicskei menekülttáborból szökött Shirint szintén amatőr színész, a finom szépségű, iráni Arghavan Shekari formálja meg. Shekari eredetileg tanulni jött Magyarországra, majd itt maradt, ahol jelenleg is angolt és jó-gát oktat. A Wilson életében

felbukkanó másik nő, Mari (Máhr Ági) a kifulladás házasságában vergődő tanár, aki elvállalja, hogy különórákkal segíti a férfit a vizsgára való felkészülésben. Az élményalapú tanulás közben lassan egyéb téren is elmélyül a két magányos lélek kapcsolata, és egy minden konvenciót felborító szerelem veszi kezdetét. A két nő rivalizálása, eltérő érdekeik és a menekültekre kényszerített bürokratikus kanosszajárás végül olyan döntésekhez vezet, melyeket aztán minden érintett bánhat.

A Wilsonhoz hasonló idegenek eddig is fel-feltűntek a 2010-es évek magyar játékfilmjeiben, mint Hajdu Szabolcs *Délibábjában*, a *Liza, a rókatündérben*, vagy korábban Miklaucez Bencénél *A zöld sárkány gyermekeiben*, jelenlétük mégis elsősorban morális és spirituális tartalommal bírt. *Az állampolgár* és Nagy Viktor Oszkár 2015-ös TV-filmje, a *Hivatal* már sokkal inkább a hétköznapok küzdelmeit mutatja be, melyek idegőrlőek, banálisak, ugyanakkor valódi tragédiák és sikertörténetek kiindulópontjai lehetnek. Vranik filmje egyértelműen Rainer Werner Fassbinder 1974-es mesterművével, *A félelem megeszi a lelket* című filmmel rokon, bár meg sem közelíti annak mélységeit. Hiába párhuzamos a jobb napokat megélt európai nő és a kicsattanóan életerős afrikai férfi szerelmének motívuma, hiába sok a hasonlóan félreértett és félremagyarázott helyzet, a magyar filmből hiányzik a társadalom csupasz kíméletlenségének ábrázolása, és a fassbinderi kérlelhetetlenséggel kiterített emberi természet. *Az állampolgár* inkább a rosszul kezelt helyzetekről szól, mint a kegyetlenségről, hangulata még nem teljesen reménytelen, legfeljebb melankolikus. Amikor az értetlen bizottság arról kérdezi a vizsgázót, hogy tulajdonképpen miért szeretné feltétlenül megszerezni a magyar állampolgárságot, a keresetlenül egyszerű válasz így szól: azért, mert jó itt. Kérdés, hogy meddig marad ez a válasz, és mikor lesz igazán súlya egy erről szóló filmnek.

AZ ÁLLAMPOLGÁR – magyar, 2017. Rendezte: **Vranik Roland**. Írta: **Vranik Roland** és **Szabó Iván**. Kép: **Juhász Imre**. Zene: **Bukovszky Ferenc** és **Major Csaba**. Vágó: **Makk Lili**. Producer: **Fehér Károly**. Szereplők: **Dr. Cake-Baly Marcelo** (Wilson), **Máhr Ágnes** (Mari), **Arghavan Shekari** (Shirin). Gyártó: **Popfilm**. Forgalmazó: **Mozinet Kft.** 109 perc.

